

[Erdélyi Magyar Adatbank]

GYÖRFFI KÁLMÁN
MÉZÍZŰ NAPJAINK

ELBESZÉLÉSEK, KARCOLATOK



KRITERION KÖNYVKIADÓ
BUKAREST 1987

AZ EGÉRFOGÓ

Egerek.

A feleségem köt, villog szaporán kezében a két tű, az ujjáról ügyesen csúsztatja a feltekert szálat a tűk hegye alá, szép, barna szeme tünődő, ki tudja, merre járnak ilyenkor a gondolatai, ezek az élet nagy titkai, olvasgatok és titokban figyelem, találgatom minden eredmény nélkül a gondolatait. Egyszerre megélenkül a szemé, a sarokba pillant.

— Né, egy egér — mondja.

— Nincs ott semmi — nézek oda —, képzelődsz, fiam.

A feleségem vassal, körülbástyázza magát egy csomó frissen mosott ruhával, szótlanul tologatja a vasalódeszkán a villanyvasalót, hirtelen kiszól.

— Gyere már ide, hát itt nem lehet dolgozni — mondja —, megint itt van valahol az egér, hát hallom, ahogy rág...

— Nem hallok semmit — fülelek körül —, neked lassan kényszerképzeteddé válik az a kiséger, fiam, hát nem jó, mert így kezdődik a dili, az ember előbb csak hangokat hall, aztán látni is véli, de hát ez nem jó!

— Most sem hallod?

— Mit hallanék, ha egyszer nincs ott semmi?!

A feleségem főz, hallom, ahogy csörömpöl az edényekkel, vizet enged, kavargat, kijön egy pillanatra a konyhából, leveszi a polcról a szakácskönyvet, lapozgat benne, aztán visszamegy a konyhába és visít.

De nem csak ő visít, a hangjába egy magas üveg-hang is keveredik, megdöbbenve rohanok ki.

Ott áll a feleségem a konyha közepén, maga elé mered és visít, mint aki életveszélybe került, előtte, a földön egy kiséger, megbabonázva mered a feleségemre, a szája tátva, árad belőle a halálsikoly.

— Hagyjátok már abba — morgok rosszkedvűen —, hát fejezzétek már be egyszer, fiam, így nem lehet dolgozni ebben a házban!

— De hát látod, hogy itt van és néz és ordít!

— Néz és ordít — **dühöngök.** — **Persze hogy** néz és ordít, ha egyszer nem hagyysz neki békét!

— Én nem hagyom békén? Ő nem hagy békén engem!

Hat lehet vele beszélni? Legyintek és visszavonulok a szobámba, de most már ő nem hagyja annyiba, jön utánam, és mond: hogy ez elviselhetetlen, hogy ha nem teszek valamit, akkor ő így meg amúgy, hogy más férfi bezzeg, s hogy őt hogy megáldotta velem a sors.

Igy került az egérfogó a házba.

Az egérfogó

Fából készült, a csapdák legegyszerűbb fajtájából való, jó arasznyi fahasáb, három méretre készült, mély lyukat fúrtak belé, a lyuk előtt rugón lógó dróthurkok, ezt cérnaszállal kell kifeszíteni, a cérnaszál így elzárja a fába fúrt kis odú bejáratát. Az ember felajzza a csapdát, csipetnyi puliszkalisztet szór a kis odú fenekére, kiszámítja az egér lehetséges közlekedési útvonalait, és a megfelelőnek vélt helyen elhelyezi a csapdát. Valljuk be, hogy mindehhez nem igényeltetik kiemelkedő intellektus, jó átlagos, közepes észbeli képességgel, mondjuk, szakközépiskolai végzettséggel is az ember már sikeresen megpróbálkozhat az egérvadászattal.

Innen látszik, hogy a feleségem buta. Azt mondja:

— Ez egy hülyeség, hogy három lyukat raktak rá, hát ha az egyik megfog egy egeret, a másik kettő nem lesz bolond, hogy belemenjen!

— Mit értesz te hozzá — mondom —, bízd csak azokra, akik ezt megcsinálták, mert ők jobban tudják, mint te vagy én.

És igazam volt, mert reggel a három lyukban ott fityegett egymás mellett három darab lassan merevedő éger tetem.

— Hát ez érthetetlen — mondja a feleségem —, hát megbolondultak ezek az egerek? Mert, hogy az első belement, azt értem, de hogy utána a másik kettő, amelyik már látta, hogy azzal mi történt...

— Az nem úgy van, fiam, ahogy te képzeled — mondom.

— Ez nekem magas. — mondja.

És most megmagyarázzuk az egeret a feleségemnek

Na, most képzeld el, hogy én vagyok az egér, és így jövök, érted, így jövök, cinicini, érted? Én vagyok az első egér, kész, a villanyt leoltották, csend van, érted, és így jövök. Szaglászok erre-arra, mert valami málélisztszagot érzek, érted, cinicini, itt valahol málélisztnak kell lenni, mondom magamban, és akkor hopp, itt van a lyuk és benne van a máléliszt, hát én, kérlek, egérfogót még sohasem láttam, úgyhogy gyanútlanul neki és nyíkk. Szóval ez eddig világos, ezt érted, ugye? Na most akkor képzeld el, hogy én vagyok a második egér, és én is így jövök, és úgy dúdolgatok magamban, hogy cinicini. S akkor ideérek a csapdához, és én is érzem a finom puliszkaliszsagot, de ott látom a kollégát is a lyukban. Ájváj, mondom magamban, észnél lenni! Mert egy az, ugye, hogy éhes vagyok, hát kérlek, ez egy, mert az igaz, hogy ott bent rágtam az újságpapírt, de nem azért, hogy jóllakjam, érted, hanem csak azért, hogy vásson a fogam, szóval, attól még nem laktam jól, érted, s akkor itt állok a puliszkaliszt előtt, de közben látom, hogy a másikat, ugye, hát szóval megfogta a csapda, én ugye már nem mondhatom azt, hogy cinicini nem tudom, miről van szó! Eddig érted, ugye? Na jó, akkor megyünk tovább. Itt téblábolok, szimatolok, ugye, megnézem előlről-hátulról ezt a fadarabot, és közben, ha lehet, még éhesebbé válok a szagtól, ugye, a szagtól, de én már, ugye, félek. Nekem már gyanús az egész dolog, és akkor tudod, hogy mi a legfurcsább, az, hogy mégis odaóvakodok, mert azt mondom, hogy hát én ugye mégiscsak ügyesebb vagyok, én nem vagyok olyan balfasz, mint ez itt, hát én velem nem történhet meg! Szóval ez van, érted, ez van. Na, most vegyük a harmadik egeret. Az is csak így jön, jövöget, és akkor látja, hogy ott van ez a kettő. Látja, hogy már mind a kettő ott van, tehát akkor ez egy szabály, ez egy törvény, úgyhogy ő már nem is gondolkozik, neki már nincsen amit gondolkoznia, érted, hogyha már egyszer ez egy szabály!

Akkor neki most már sokat nincs amit gondolkozni, érted?